

עין משפט  
גר מצוה

פו:

# ביצד צולין פרק שביעי פסחים

מסורת הש"ס

י"ח א מ"י שס ה"ג :  
י"ב ב מ"ו ש"י ח"ח ס'  
קט פ"ה :  
נ : [ש"ס] ח"ח ס' נג  
ד ט"ו ט"ו :  
י"ב ד ט"ו ט"ו א"ח ס'  
קט ט"ו ח :  
י"ב א ו ז מ"י מ"ט מה"ל  
קט ט"ו ז :

## רבינו הגואל

י"ל י"ח נאכל בשתי  
חבורות ת"ל יאכל.  
ו-ימדין כמאן פליגי רבי  
י"ח סבי י"א לספורת  
י"ב כתיב בבית אהרן יש  
רוח לואכל לאוכלו  
רוח אכל ק' מוזר רחמנא  
כ"א יאכל אוחו יאכל  
באיסור אהרן כלבד ולא  
בג' מקומות ויב' שיעור  
כ"ב יש א"ל לקרא יאכל  
ק' יא"ע על הפסח ק'  
כ"ה רחמנא רחמנא  
בבית אהרן ולא בשתי  
חבורות אכל חבורה אחת  
בשני מקומות רש"ן.  
ר"י יא"ל כ' כרבי יהודה  
דתינן סתמא כותיה. נפצינא  
שיעור בינים ונתפרו  
חשיב ליה, וחשיב ליה  
גמי' כתיב חבורת כספת  
אזר. וכן אמר ר"י על  
חבורות כל אחת כספת  
שהי' נסתלקה מחיצה  
בשניהם ונתערבו כאלו  
כאי אלו לתוך אלו והוא  
ליתר אלו. ופשוט דין.  
הכלת הופכת את פניה  
ואופלת. פי' לפני שהיא  
בישה לאכל. ר' הונא  
דיראקילע לבי ר' נתן בר  
דיאמר אמר ליה מה שכן,  
אמר ליה ר' הונא בני חבורה  
בכניסין אפילו בשילש  
ויצאין אפי' באחד רב. פי'  
בני חבורה סמנו על  
הפסח ובאו מקצת מהן  
בעת שדרך בני ארס כולם.  
ולאכל הפסח ושגרו  
היראלה, פי' דיאלא כגון  
השמש שגרו השמש  
שלין וחש אחריה אחרי  
הנשארין מבני חבורה ולא  
מצאם אפי' אם לא  
נתקבצו סבל בני החבורה  
וכאי אלא שלשה כלבד,  
אוכלין את הפסח הרוח.  
ואי עירין להמנין להם  
עד שיבואו כיון שנתאחרו  
לבוטא סדור בני ארס כולם.  
אבל פחות משלשה לא  
יאכלו אלא ימתנו עד  
שיבואו שאר בני החבורה  
זה יין הנכנסין. אבל ר' הונא  
היו מקובצין כולן וראו  
מקמתן למקצתן ויצאו  
ונתאחרו יתר מן השיעור  
שאברנו, והדר בא דיאלא  
ולא מצאם. אפילו לא  
נשאר סבל בני חבורה אלא  
אחד. כגון שהיו שם כולם

ומר סבר יש אם לאפקרא. וא"ת והא שמעינן ליה לרבי שמעון  
כפ"ק דקדושין (דף י"ח:) דלית ליה יש אם למקרא ולמסורת  
דדריש כנגדו בה כנגדו בה דלן אדם מוכר את בנו לשפחות אחר  
אימות ולא יולאישות אחר שפחות י"ל דהתם לא סתרי אהדי ויכול  
לדרוש שניהם אבל הכא דלית  
למדרש אלא חד דריש מקרא וכן  
כפ"ק דסנהדרין (דף ד') והא דלאמר  
לעיל (דף פה.) המוליך בשר פסח  
מחבורה לחבורה הרי הוא בלא מעשה  
אחי אפילו למאן דלאמר פסח נאכל  
בשתי חבורות דלאר שמתקן ולקחו  
כל חבורה חלקה אסור להוליך חלק  
חבורה זו לחבורה אחרת:  
**ט"הבלה הופכת פניה.** אליטרין  
לשמעיעין דלא משגיגין  
כשמי מקומות אשכ"פ שאלה מקצת  
סעודה בלא הפיכת פניה י' נמי  
קמ"ל דחייבת להפוך פניה כדלאמר  
נגמלה כלה נתן:

**אין מסרבין ארו.** אמאי דיתבי  
אפירא לא שיק' למימר משום  
דלן מסרבין דשיבת פירא דבר  
גסות ושורה הוא ולא היה לו לישב  
אי לאו משום כל מה שאמר בעל  
הבית עשה: (א) **נכנסין בני ב'**.  
פירש ר"ח חבורה שמתנו על הפסח  
ובאו מקצת מהן בעת שדרך בני  
אדם לאכול ושגרו הדיילא פי' שמש  
לחפש אחריהם ולא מלאן אם  
נתקבצו רק שלשה אוכלין את הפסח  
ואין עליהם להמנין עד שיבואו  
כולם אבל פחות משלשה לא אבל  
אם היו מקובצין יחד וילאו ונתאחרו  
והדר בהו דילא ולא מלאן אפילו  
לא נשאר רק אחד מהם אין לריך  
להמנין עד שהיו שם וילאו:

**אמר רבינא** ונתן דמיס.  
האוכל פסח ולית הלכתא  
כוותיה והי"מ דעל צעידתא דעילי  
אינשי והדר בהו דילא:

## הדרן עלך ביצד צולין

אמרי ליה לא סבר לה מר השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן אמר להו  
הלא אמרי בבוסך קמן וייןך מתוך וכריסי רחבה אמר רב הונא י"בני חבורה  
נכנסין בשלשה ויצאין אפילו באחד אמר רבה יהוא דעיל בעידנא דרגלי  
למייל הוא דרגש בהו דיילא אמר רבינא ונתנתין שכר דמים וצריך האחרון  
להוסיף דמים ולית הלכתא כוותיה:

## הדרן עלך ביצד צולין

שיפלו צו: ושתיי כרי וימי. הפסיק צו: ולא אהדר אפייה. לגד אחר אלא שמה לעיניהן: בעל פהם אלא. מקטנומי כן קוראין לי  
רב הונא: מ"ע כי אמרי לך מיכ אפוריא איסיבת. ולא יצבת על גבי קרקע ולא על גבי ספסל ולהכי בעו ליה שלא היה מנהגם כן  
ותמיהא להו: כל מה שאמר לך בעל הבית עשה. מתימא הוא במסכת דרך ארץ (בפרק בן עוזי) (ד"ה רנה פ"ה): **מסרבין לקטן.** מלקבל  
דבריו עד שיפלו צו: **אין מסרבין לגדול.** שכן במלאכיס שאמרו לגדולהם כן מעשה (בראשית י"ח) ולא סירבו צו וללוט אמרו כי ברחוב  
לנין עד ויפלו כס מאד (סס י"ט): **כלה הופכת פניה סן.** ואין דרך האיש להפוך פניו: רבי ישמעאל בר רבי יוסי כריסו רחבה הואי  
כדאמרין בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פד.). **בני חבורה.** לאו בפסח קאי: **בני חבורה.** שמש המשמש בעבודתן נכנסין בשלשה להסב  
ואם צא יחד או שנים והסבו אין על השמש לשמש עליהו: ויולאין באחד אחד. כל מי שסיים אכילתו קודם אס צא ללאה יא' ואע"פ שקשה  
לשמש לשבת היחידים הנשארים: והוא דעילי צעידתא דעילי אינשי. שאין האחרון מאריך יותר משעת סעודת האחרים וגם כניסתן לא  
ימהרו להסב כדי לאחר השמש עד ומן גמר שעת סעודה: והוא דרגש בהו דיילא. שהודיעו לשמש שזה דרכן ללאה אחד אחד לפי טעורח  
הוא לו לשמש היחידים: וליך האחרון להוסיף דמים. לשמש:

## הדרן עלך ביצד צולין

הדרן עלך ביצד צולין

יכול יהא. עיקרו של פסח נאכל בשתי חבורות: ס"ל בבית אחד יאכל.  
וקסבר יש אם למקרא. יאכל אפסח קאי ולא אגברי כלומר עיקר  
תמלת אכילתו מהא בחבורה אחת ולא יתחלק לשתי חבורות אבל  
גברא אי בעי קאי מהכא ואזיל ואכיל הכא דלא קפיד רחמנא אלא  
לעיקר תמלת אכילה מדקרינן יאכל  
אפסח ולא יאכל אגברא. ואני שמעתי  
חילוף ר' יהודה סבר יש אם למקרא  
בבית אחד ולא בשני מקומות ור"ש  
סבר יש אם למסורת משמר אונקלוס  
הגר בחבורה חדא ימאלל אבל לשני  
מקומות לא קפיד וקשה לי לאומרו  
דלא שמעתי מסורת מה מעולם ועוד  
דקיימא לן דר' שמעון יש אם למקרא  
ס"ל בשמעתא קמיימא דסנהדרין ו'  
ועוד לישנא דברימא דיקא כותמי  
דגבי חבורות נקט פסח נאכל וגבי  
נקט שתי חבורות אוכלין אותו וגבי  
מקומות נקט האוכל אוכל ולא נקט  
פסח נאכל הלכך כי דרשינן בבית  
אחד יאכל במקרא אפסח משמע  
למעטוי חבורות וכי דרשינן יאכל  
אגברי משמע למעטוי מקומות:  
ונפרסה מתימא צינין גרסינן. היו  
יושנין חבורה אחת ואוכלין פסח אחד  
ונפרסה מתימא צינין ועשאום שני  
חבורות לדברי האומר פסח נאכל  
בשתי חבורות גומרין אכילתו ואע"ג  
דמאן דאית ליה פסח נאכל בשתי  
חבורות אוסר לאדם לאכול בשני  
מקומות הכא לא נעשה לכל חבורה  
וחבורה מקומם כמקום אחד שהי'  
אינו רואה אחר שלא ראה עד עכשו  
ואין כאן מקום חדש: היו יושנין.  
ב' חבורות בשני בתים ואכלו שם  
ספסיהם ונסתלקה המחילה יש כאן  
אחר חדש ונעשה לכל חבורה כמקום  
אחר והוו ליה כאלוים כמקום  
הראשון ובשני הלכך לדברי האומר  
אין האוכל אוכל בשתי מקומות אין  
אוכלים: פשיע ליה מפשע. אומרה  
לשמועה זו פשוטה ומפורשת כמו  
שאמרנו ששעית מתימא עושה אותן  
שתי חבורות וסילוק מתימא עושה  
אותן שני מקומות ולא מספקא ליה  
בה מדי: מ"ע. למה לה להפוך  
פניה ומאי אורחה בהכי: מפני שהיא  
בושה. לאכול לעיני האנשים על ידי  
שמשללן בה: ייסי. ומטה מקום  
הסב חשונין היא והקטנים יושנין  
על גבי ספסלן וניהג עלמנו בחשיבות:  
קבליה כחד וימנא. ולא סריב עד

הגרות הב"ח  
(א) יוספיה דיה נכנסין  
ודיה אחר דה"א:

## גליון הש"ס

נפלא רבי ישמעאל ב"ב  
יוסי. כירושלמי ספ"ג  
דמפסחי איתא ר"א בר"ס:

## מוסף רש"י

ת"ל בבית אחד יאכל.  
ומתרגמין כמסורה חדא  
יאכל ועי' ס' י"א יש אם  
למסורת. מה שמעתי  
כסן על מינה למשה חזו  
למינן לירשה ולא לפי  
המקרא (מכות י"א): או:  
מה שכתב משה ומת  
כספי חזרה לשרא' היא  
האם והעיקר ולא כמו  
שהוא נקרא (סוכה י"ג)  
יש אם למקרא. אמר  
קרי' אלעזר דהא עיקר  
הדרן עלך ביצד צולין

## הדרן עלך ביצד צולין

הדרן עלך ביצד צולין